

- *Методи та моделі оцінювання стану кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури держави (доповідач — член-кореспондент НАН України О.Г. Корченко)*
- *Функціональні феромагнітні оксидні матеріали: особливості синтезу та застосування (доповідач — доктор хімічних наук С.О. Солопан)*
- *Про нагородження відзнаками НАН України та Почесними грамотами НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України (доповідач — академік НАН України В.Л. Богданов)*
- *Кадрові та поточні питання*

ІЗ ЗАЛИ ЗАСІДАНЬ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ

18 червня 2025 року

Засідання Президії НАН України 18 червня 2025 р. відбулося під головуванням президента НАН України академіка НАН України А.Г. Загороднього.

Члени Президії НАН України заслухали наукову доповідь першого проректора Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій члена-кореспондента НАН України **Олександра Григоровича Корченка** про методи та моделі оцінювання стану кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури держави (стенограму див. на с. 59).

Інтенсивний розвиток сучасних інформаційних технологій та штучного інтелекту породжує й розвиток нових загроз та збільшення кількості кіберінцидентів. За одну добу кількість таких подій в Україні може перевищити один мільйон. Стрімко зростають і гібридні загрози, які виникають унаслідок поєднання технологічних, соціальних, інформаційних та інших видів впливів, інтенсивнішими стають кібератаки, дезінформаційні кампанії, маніпуляції соціальними процесами тощо. Такі загрози складно ідентифікувати і нейтралізувати, вони загрожують стабільності функціонування державних, економічних, технічних систем.

У процесі управління ризиками це створює значну невизначеність і унеможливорює ефективне використання традиційних підходів до оцінювання стану кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури. Більшість класичних моделей оцінювання зосереджені на вузьких технічних аспектах і не враховують синергетичну природу гібридних впливів. Водночас гібридні загрози охоплюють сфери з неоднорідними характеристиками, які важко інтегрувати в єдину модель. Суб'єкти, що здійснюють ці впливи, дедалі частіше використовують інноваційні технології, що змінює традиційні моделі загроз. Це створює загрозу системної нестабільності, особливо у критичній інфраструктурі, де відсутність своєчасного реагування може спричинити каскадні відмови.

Виступ члена-кореспондента НАН України Олександра Григоровича Корченка

Україна, перебуваючи під постійним впливом багатокомпонентних ризиків у сфері кібербезпеки, потребує нових гнучких та адаптивних підходів до відповідного оцінювання. Зростання складності кібератак, їхні потенційні наслідки для людини, суспільства, приватного сектору й державних інституцій вимагають системного підходу до аналізу ризиків, що водночас уможливить підтримку безперервності функціонування ключових систем.

Оцінювання ризиків та стану кіберзахисту є критично важливим інструментом для ухвалення рішень у галузі національної безпеки і забезпечення кіберстійкості. Залучення експертних методів дає змогу інтегрувати професійні судження і підвищити точність прогнозів. У цьому контексті теорія нечітких множин є перспективним інструментом оброблення суб'єктивних і нечітких даних, наявність яких характерна для гібридних загроз.

Наукові та практичні результати, отримані в Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій, спрямовані на розвиток теорії нечітких множин, побудову нових методів реалізації м'яких обчислень, фазифікацію інтервалів та перетворення лінгвістичних змінних, що дає можливість ефективно створювати та обробляти еталонні величини, зокрема для підвищення ефективності побудови систем оцінювання стану кіберзахисту.

Запропоновано методи та моделі оцінювання ризиків безпеки ресурсів інформаційних систем та оцінювання ризиків гібридних загроз у сфері цивільної безпеки, а також оцінювання рівня кіберзахисту та рівня підвищення стану кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури держави.

В обговоренні доповіді взяли участь голова Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України доктор технічних наук Олександр Потій; директор Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України член-кореспондент НАН України В.В. Мохор; головний експерт управління безпеки інформації Департаменту безпеки Національного банку України член-кореспондент НАН України А.М. Кудін; академік-секретар Відділення інформатики НАН України, заступник директора Інституту кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України академік НАН України О.М. Хімич; віцепрезидент НАН України, голова Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академік НАН України В.Л. Богданов; академік-секретар Відділення загальної біології НАН України академік НАН України В.Г. Радченко; президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній.

* * *

Далі члени Президії НАН України заслухали наукову доповідь директора Інституту загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України доктора хімічних наук **Сергія Олександровича Солопана** про особливості синтезу та застосування функціональних феромагнітних оксидних матеріалів (стенограму див. на с. 63).

В інституті проводять актуальні фундаментальні й прикладні дослідження, спрямовані на створення функціональних феромагнітних оксидних матеріалів з різною кристалічною структурою. Впродовж останніх десятиліть цей напрям неорганічної хімії привертає особливу увагу, оскільки досягнуті здобутки мають різноманітні застосування в різних галузях економіки.

Важливими є дослідження, пов'язані з розробленням методів синтезу феромагнітних оксидних матеріалів, та вивчення взаємозв'язку між підходами до отримання та фізико-хімічними властивостями таких матеріалів.

Надалі було б бажано активізувати дослідження в галузі створення нових функціональних феромагнітних оксидних матеріалів і їх впровадження в медицину та сучасну НВЧ-техніку, а також вжити заходів щодо створення лабораторії синтезу феромагнітних оксидних матеріалів і забезпечення її спеціальним обладнанням та лабораторними приладами.

В обговоренні доповіді взяли участь завідувач кафедри фізичної хімії хімічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка академік НАН України І.О. Фрицький; заступник директора Інституту сорбції та проблем ендоекології НАН України член-кореспондент НАН України Ю.А. Малетін; академік-секретар Відділення хімії НАН України академік НАН України М.Т. Картель; віцепрезидент НАН України, голова Секції хімічних і біологічних наук НАН України академік НАН України В.Г. Кошечко; голова ради директорів Науково-технологічного комплексу «Інститут монокристалів» НАН України академік НАН України В.П. Семиноженко; в.о. академіка-секретаря Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України академік НАН України С.В. Комісаренко; академік-секретар Відділення загальної біології НАН України академік НАН України В.Г. Радченко; академік-секретар Відділення фізики і астрономії НАН України академік НАН України В.М. Локтев; директор Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України, академік-секретар Відділення матеріалознавства НАН України академік НАН України І.В. Кривцун.

* * *

Члени Президії НАН України розглянули також низку поточних питань:

- погодили внесення до Верховної Ради України подання про відзначення Грамотою Верховної Ради України заступника директора

Виступ доктора хімічних наук Сергія Олександровича Солопана

з наукової роботи Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України доктора технічних наук, професора, академіка НАН України Леоніда Михайловича Лобанова за багатолітню плідну творчу працю вченого-матеріалознавця, організатора наукових досліджень і педагога, вагомий особистий внесок у створення технологій бездеформаційного зварювання виробів ракетно-космічної техніки та активне сприяння впровадженню вискоєфективних зварних конструкцій нової техніки й інноваційних методів їх діагностики в аерокосмічній промисловості, суднобудуванні та енергетичному машинобудуванні;

- ухвалили рішення про реорганізацію Державного підприємства «Великий конференц-зал Національної академії наук України» в Державну установу «Великий конференц-зал Національної академії наук України», яка не утримується за рахунок державного бюджету;

- погодили рішення про реорганізацію Державного житлово-комунального підприємства Національної академії наук України в Державну установу «Управління житлового господарства Національної академії наук України», яка не утримується за рахунок державного бюджету;

- підтримали пропозицію припинити Державне підприємство «Науково-телекомунікаційний центр «Українська академічна і дослід-

ницька мережа» Інституту фізики конденсованих систем НАН України» шляхом приєднання його до Інституту фізики конденсованих систем НАН України;

- постановили реорганізувати Державне підприємство «Дослідне сільськогосподарське виробництво Інституту фізіології рослин і генетики Національної академії наук України» шляхом перетворення його на Державну установу «Дослідне сільськогосподарське виробництво Інституту фізіології рослин і генетики Національної академії наук України», яка не утримується за рахунок державного бюджету;

- ухвалили припинити Державне підприємство «Українське бюро лінгвістичних експертиз НАН України» шляхом реорганізації його в Державну установу «Українське бюро лінгвістичних експертиз НАН України», яка не утримується за рахунок державного бюджету.

Затверджено:

- доктора технічних наук **Беспалову Ірину Ігорівну** на посаді ученого секретаря Державної наукової установи «Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України».

Погоджено призначення:

- доктора економічних наук **Нікішиної Оксани Володимирівни** на посаду головного наукового співробітника Державної установи «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»;

- кандидата економічних наук **Позняка Олексія Володимировича** на посаду завідувача відділу міграційних досліджень Інституту демографії та проблем якості життя НАН України.

Відзнакою НАН України «За професійні здобутки» нагороджено:

- завідувача відділу Інституту електродинаміки НАН України академіка НАН України **Щербу Анатолія Андрійовича** за багатолітню плідну працю вченого, педагога, організатора науки і громадського діяча, вагомі здобутки в розробленні й впровадженні високоефективних технологій виробництва інноваційної кабельно-провідникової продукції світового рівня та значний особистий внесок у заснування і розвиток відомої наукової школи з електродинаміки взаємодії електричних полів;

- провідного наукового співробітника Інституту енергетичних машин і систем ім. А.М. Підгорного НАН України доктора технічних наук **Солов'я Ві-**

ктора Васильовича за багатолітню невтомну плідну наукову, науково-організаційну і педагогічну працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розроблення і впровадження високоефективного енергозберігального і технологічного обладнання в галузі енергетичних технологій;

- директора Інституту біологічної хімії ім. Ф.Д. Овчаренка НАН України доктора технічних наук **Прокопенка Віталія Анатолійовича** за багатолітню плідну наукову, науково-організаційну і педагогічну працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розроблення і впровадження ефективних технологій і установок для одержання золота та супутніх благородних металів з вторинної сировини;

- головного наукового співробітника Інституту економіки промисловості НАН України доктора економічних наук **Антонюк Валентину Полікарпівну** за багатолітню плідну наукову і педагогічну працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень у галузі використання людського капіталу і кадрового забезпечення промислового й інноваційного розвитку;

- ректора Київського національного торговельно-економічного університету доктора економічних наук, академіка НАПН України **Мазаракі Анатолія Антоновича** за багатолітню плідну працю на освітній ниві, значні наукові здобутки в галузі сучасної економічної теорії і проблем товарного обігу в ринкових умовах та вагомий особистий внесок у підготовку кваліфікованих фахівців для високотехнологічного й інноваційного розвитку країни;

- заступника директора з наукової роботи Інституту демографії та проблем якості життя НАН України доктора економічних наук, академіка НААН України **Хвесика Михайла Артемовича** за багатолітню плідну наукову і педагогічну працю, значний особистий внесок у заснування і розвиток наукової школи економістів-екологів та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень у галузі економіки природокористування та сталого розвитку;

- провідного наукового співробітника Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України» доктора політичних наук **Чекаленко Людмилу Дмитрівну** за багатолітню плідну наукову і педагогічну працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень у галузі зовнішньої політики і національної безпеки України.

Відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни» нагороджено:

- почесного директора, радника при дирекції Інституту загальної енергетики НАН України академіка НАН України **Кулика Михайла Миколайовича** за

багатолітню плідну наукову, науково-організаційну і педагогічну працю, вагомі творчі здобутки та значний особистий внесок у заснування і розвиток наукової школи з довгострокового енергоекономічного прогнозування розвитку паливно-енергетичного комплексу, системного аналізу енергетичної ефективності та енергозбереження;

- провідного наукового співробітника Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України члена-кореспондента НАН України **Борисенко Валентину Кирилівну** за багатолітню плідну наукову, науково-організаційну і педагогічну працю, вагомий особистий внесок у заснування і розвиток наукової школи в галузі етнології і народознавства та значні здобутки в підготовці висококваліфікованих наукових кадрів;

- першого віцепрезидента Національної академії педагогічних наук України доктора педагогічних наук, академіка НАПН України **Лугового Володимира Іларіоновича** за багатолітню плідну працю на освітянській ниві, вагомий особистий внесок у заснування і розвиток наукової школи в галузі освіти, педагогіки і державного управління та значні здобутки в ефективному формуванні нового покоління науковців і фахівців з високим рівнем кваліфікації;

- головного наукового співробітника Інституту економіки промисловості НАН України доктора економічних наук **Булєєва Івана Петровича** за багатолітню плідну наукову, науково-організаційну і педагогічну працю, вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень у галузі економіки промисловості та значні здобутки в підготовці висококваліфікованих наукових кадрів.

Подякою НАН України відзначено:

- провідного наукового співробітника Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України доктора хімічних наук **Лавриненко Олену Миколаївну** за багатолітню плідну наукову працю та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень механізмів формування нанорозмірних структур у системах на основі заліза і сталей;

- провідного наукового співробітника Інституту скінтіляційних матеріалів НАН України доктора фізико-математичних наук **Вашенко Ольгу Валеріївну** за багатолітню сумлінну наукову і педагогічну працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розвиток досліджень наноструктурованих біоміметичних матеріалів як компонентів лікарських препаратів;

- завідувача лабораторії Інституту біологічної хімії ім. Ф.Д. Овчаренка НАН України доктора технічних наук **Гриценка Сергія Георгійовича** за багатолітню плідну творчу працю, високі професійні здобутки

та вагомий особистий внесок у розвиток виробничої галузі з переробки золотовмісної сировини і отримання власних дорогоцінних металів для поповнення Державної скарбниці України.

Почесною грамотою Президії НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України нагороджено:

- заступника директора з наукової роботи Інституту відновлюваної енергетики НАН України доктора технічних наук **Зур'яна Олексія Володимировича** за багатолітню плідну наукову та науково-організаційну працю, значні наукові здобутки у галузі перетворення й акумулювання енергії з відновлюваних джерел та вагомий особистий внесок у ефективне забезпечення науково-організаційної діяльності установи;

- заступника директора з загальних питань Інституту проблем реєстрації інформації НАН України **Лисицю Геннадія Лазаревича** за багатолітню плідну сумлінну працю, значні здобутки у професійній діяльності та вагомий особистий внесок у ефективне забезпечення господарської діяльності установи;

- старшого наукового співробітника Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України кандидата технічних наук **Хохлову Юлію Анатоліївну** за багатолітню сумлінну працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень у галузі зварювання магнієвих сплавів;

- провідного наукового співробітника Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України кандидата фізико-математичних наук **Рогуль Тамару Григоріївну** за багатолітню плідну творчу працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень у галузі фізики міцності й пластичності наноструктурованих матеріалів і високоентропійних сплавів;

- наукового співробітника Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України кандидата фізико-математичних наук **Роженко Наталію Миколаївну** за багатолітню плідну сумлінну працю та значні особисті здобутки у галузі теоретичних досліджень фізико-механічних і структурних властивостей матеріалів;

- завідувача відділу Інституту скінтіляційних матеріалів НАН України кандидата технічних наук **Колеснікова Олександра Володимировича** за багатолітню плідну творчу працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розроблення систем автоматизованого керування технологічним обладнанням та вирощування монокристалів;

- старшого наукового співробітника Інституту скінтіляційних матеріалів НАН України кандидата хімічних наук **Реброву Тетяну Павливну** за багатолітню сумлінну працю, вагомі творчі здобутки та зна-

чний особистий внесок у розроблення інноваційних технологічних процесів для вирощування йодидних монокристалів;

- провідного інженера Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України **Ващенко Людмилу Леонідівну** за багатолітню сумлінну працю, вагомі здобутки у професійній діяльності та відповідальне ставлення до виконання посадових обов'язків;

- старшого наукового співробітника Інституту загальної енергетики НАН України кандидата технічних наук **Майстренко Наталію Юріївну** за багатолітню плідну сумлінну працю, значні творчі здобутки та вагомий особистий внесок у розроблення наукових основ визначення показників енергетичної ефективності на рівні енергоспоживання;

- старшого наукового співробітника Інституту енергетичних машин і систем ім. А.М. Підгорного НАН України кандидата технічних наук **Михайленка Володимира Григоровича** за багатолітню плідну сумлінну працю та значні особисті здобутки у галузі наукових досліджень електрофізичних методів активації водних розчинів;

- старшого наукового співробітника Інституту біологічної хімії ім. Ф.Д. Овчаренка НАН України кандидата хімічних наук **Якубенко Людмилу Миколаївну**

за багатолітню сумлінну працю та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень колоїдно-хімічних процесів мінералізації ультрадисперсних фаз мікроорганізмами;

- старшого наукового співробітника Інституту біологічної хімії ім. Ф.Д. Овчаренка НАН України кандидата біологічних наук **Грузіну Тамару Григорівну** за багатолітню сумлінну працю, значні професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень колоїдно-біохімічних процесів біоакмуляції металів прокаріотичними й еукаріотичними клітинами;

- завідувача наукової бібліотеки Інституту економіки промисловості НАН України **Вишневську Надію Іванівну** за багатолітню плідну сумлінну працю, високі професійні здобутки в бібліотечно-інформаційній справі та зразкове виконання посадових обов'язків;

- головного економіста Інституту економіки промисловості НАН України **Лях Ірину Іванівну** за багатолітню плідну сумлінну працю, високі професійні здобутки та відповідальне виконання посадових обов'язків.

*За матеріалами засідання
підготувала О.О. Мележик*